

Paragraaf Financiering

Inleiding

De paragraaf Financiering gaat over de manier waarop gemeente Ermelo haar activiteiten en projecten financiert en haar liquiditeiten beheert.

Ambitie

Gemeente Ermelo streeft naar regie op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten resulterend in een optimale financiering (op korte en lange termijn) in geldstromen. Daarbij wordt geopereerd binnen de wettelijke en gemeentelijke vastgestelde kaders. Om de treasuryfunctie goed uit te voeren, wordt gekeken naar de meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasuryfunctie wordt financieel risicomijdend uitgevoerd. Gemeente Ermelo geeft waar het kan invulling aan duurzaam (ethisch) bankieren. Op het gebied van reputatie en imago stelt gemeente Ermelo eisen aan de organisaties en instellingen, waarmee het zaken doet. Gemeente Ermelo stelt bij de treasuryfunctie bestuurlijke en ambtelijke integriteit voorop.

Doelstellingen

De doelstellingen van gemeente Ermelo op het gebied van treasury luiden: regie hebben op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten, duurzaam toegang hebben tot de financiële markten, tijdig kunnen beschikken over voldoende financieringsmiddelen, beheersen van risico's, streven naar rente-optimalisatie en beperken van verwerkingskosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

Regelgeving

De Wet Financiering Decentrale Overheden is kader stellend voor de treasuryfunctie van gemeenten. Gemeenten worden verplicht tot een transparant en inzichtelijk lokaal treasurybeleid en -beheer. Het actuele beleidskader voor de gemeentelijke financiering is het op 1 februari 2023 door de raad vastgestelde Treasurystatuut gemeente Ermelo 2023.

Ontwikkelingen

Marktontwikkelingen

Renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt zijn voor de gemeente belangrijk om te kunnen sturen op de financiële risico's. Deze ontwikkelingen, die van buiten komen, kunnen niet beïnvloed worden. De renteontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd door gebruik te maken van informatie van met name de Bank Nederlandse Gemeenten, het Schatkistbankieren en enkele andere banken.

De ECB heeft met een aantal renteaanpassingen de rente begin juni 2025 verlaagd tot 2%. De verwachting is dat de ECB met nog een aantal aanpassingen de rente eind 2025 verlaagd heeft tot 1,5%. De prognose voor 2026 is dat de rente stabiel zal blijven op 1,5%.

Renteontwikkelingen

Aantrekken geld

Waar de langlopende rente de afgelopen jaren meebewoog met de ECB rente, lijkt dat nu niet meer het geval. De marktrente reageert nu meer op geopolitieke ontwikkelingen zoals de aankondiging van de Europese Commissie wil dat de EU-landen de uitgaven voor defensie met zeker € 800 miljard verhogen. Waar de ECB-rente nog een dalend verloop laat zien, blijft de marktrente vrij stabiel. De kapitaalrente wordt daarnaast ook sterk beïnvloed door economische groei, inflatie en monetair beleid.

De renteontwikkelingen worden bepaald op basis van langlopende leningen met een looptijd van 20 jaar. Voor 2026 en verder wordt een rentepercentage verwacht van 3,50%.

Beleggen in Schatkist

De rentepercentages voor het schatkistbankieren bevinden zich ongeveer op hetzelfde niveau als de ECB-

rente. Voor de lopende rekening in de Schatkist wordt een gemiddelde renteopbrengst verwacht van 1,5% in 2026. Vanaf 2026 wordt ook een gemiddelde renteopbrengst van 1,5% verwacht.

Liquiditeit

Schatkistbankieren

Om de staatsschuld en beleggingsrisico's te beperken zijn decentrale overheden verplicht om hun overtollige geldmiddelen aan te houden in 's Rijks schatkist. Daarnaast mogen alleen leningen verstrekt worden aan medeoverheden. Het bedrag, dat Ermelo zelf mag aanhouden op haar eigen bankrekeningen, is maximaal gelijk aan het drempelbedrag schatkistbankieren.

Het Rijk heeft voor het buiten de Schatkist aan te houden liquide middelen een normpercentage ingesteld van 2% van het totaal van de begrote lasten vóór bestemming. In onderstaande tabel wordt het drempelbedrag voor Ermelo weergegeven per begrotingsjaar.

Drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)	Meerjarenbegroting			
	2026	2027	2028	2029
Grondslag voor de norm: totaal van de begrote lasten op jaarbasis	108.259	107.174	109.172	111.946
<i>Drempelbedrag Ermelo</i>				
In procenten	2,0	2,0	2,0	2,0
In €	2.170	2.140	2.180	2.240

Gemeente Ermelo heeft op de lopende rekening bij de BNG een plafond ingesteld van € 400.000. Aan het eind van elke dag wordt het saldo boven dit plafond automatisch afgeroomd naar de Schatkist. Wekelijks wordt aan de hand van de betalingen die gedaan moeten worden, ingeschat welk bedrag van de Schatkist teruggestort moet worden op de lopende rekening bij de BNG.

Financieringspositie

Gemeente Ermelo heeft de komende jaren een omvangrijk investeringsprogramma. Er worden forse investeringen gepland in onderwijshuisvesting. De reservepositie van Ermelo neemt langzaam af, waardoor de solvabiliteitspositie ook afneemt. Voor de financiering van de investeringen is Ermelo aangewezen op externe financiering. Tijdelijk overtollige financieringsmiddelen worden in de Rijks Schatkist gestald.

Tabel Financieringspositie 2026 (bedragen x € 1.000)				
Ultimo boekjaar	2026	2027	2028	2029
Financieringsbehoefte				
Boekwaarde vaste activa	138.619	144.064	151.742	150.299
Voorraden, waaronder bouwgronden in exploitatie	0	0	0	0
Vorderingen	9.089	9.037	8.985	8.933
Totaal Financieringsbehoeften	147.708	153.101	160.727	159.232
Financieringsmiddelen				
Reserves	60.701	63.520	61.776	61.288
Voorzieningen	15.898	15.555	15.223	14.827
Waarborgsommen en aangegane langlopende leningen	50.501	56.001	64.001	54.501

Totaal Financieringsmiddelen	127.100	135.076	141.000	130.616
Financieringstekort	-20.608	-18.025	-19.727	-28.616
Financiering				
Liquide middelen	406	406	406	406
Schatkist	2.780	577	1.143	-442
Geïnduceerd vermogen (crediteuren + overlopende passiva – overlopende activa)	-23.794	-19.008	-21.276	-28.580
Totaal Financiering	-20.608	-18.025	-19.727	-28.616

Financieringsbehoefte korte en lange termijn

Periodiek wordt de liquiditeitsplanning geactualiseerd, waardoor inzicht verkregen wordt in de financieringspositie van gemeente Ermelo voor de komende jaren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het aflossingsschema van de afgesloten geldleningen, de meest actuele grondexploitaties en de meerjareninvesteringsplanning. Waar nodig wordt rekening gehouden met actuele ontwikkelingen. Op basis van de liquiditeitsplanning en de rentevisie wordt de strategie bepaald. De komende jaren zal Ermelo waarschijnlijk één langlopende lening en 2 kortlopende leningen afsluiten.

Liquiditeitsplanning (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Beginstand liquiditeit 1-1		8.815	3.186	983	1.549
Liquiditeit opnamedatum 1-7-2025	30.462				
Algemene Dienst	-18.531	-1.054	-7.703	-7.434	7.915
Grondexploitatie	-616	-75	0	0	0
Uitgezette deposito's / leningen	500	0	0	0	0
Aflossingen leningen	-3.000	-4.500	-4.500	-14.500	-9.500
<i>Eindstand liquiditeit 31-12</i>	<i>8.815</i>	<i>3.186</i>	<i>-9.017</i>	<i>-20.951</i>	<i>-36</i>
Mogelijk aan te trekken lening	0	0	10.000	22.500	0
Eindstand liquiditeit 31-12	8.815	3.186	983	1.549	-36

Risico's

Koersrisico

De doelstelling van het koersrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. In het Treasurystatuut 2023 is dit risico op uitzettingen beperkt door uitsluitend schatkistbankieren en onderhandse leningen te hanteren. Tegelijkertijd worden valutarisico's uitgesloten door alleen financieringen en uitzettingen aan te gaan in euro's.

Kredietrisico

Deelnemingen

Deelnemingen worden alleen aangegaan in het kader van de uitoefening van de publieke taak, passend binnen het gemeentelijk beleid. Ermelo bezit vanuit de publieke taak in enkele ondernemingen aandelen,

waaronder Alliander, Vitens, de BNG, Inclusief Groep, Afvalsturing, Interactie en Recreatie Gemeenschap Veluwe Holding.

Verstrekte leningen

Hierbij gaat het om startersleningen, duurzaamheidsleningen, renteloze leningen woningbouw, toekomstbestendig wonen en een verstrekte lening aan netbeheerder Alliander. Deze laatste lening kan door Alliander alleen onder strikte voorwaarden worden omgezet in gewone aandelen (deelneming).

Gewaarborgde geldleningen

Borgstellingen kunnen via directe borgstelling of via achtervang plaatsvinden. Betrokkenheid van waarborgfondsen betekent dat de borgstelling en hiermee ook het risico wordt gedeeld. In dat geval is het netto geborgde bedrag, dus het werkelijke procentuele deel waarover Ermelo risico loopt, lager dan de restant hoofdsom van de gewaarborgde leningen. Ermelo kent zowel directe als indirecte garant- en borgstellingen.

Debiteurenrisico

Met betrekking tot debiteuren die niet aan hun betalingsverplichtingen voldoen, wordt een actief invorderingsbeleid gevoerd. Op deze wijze worden de (financiële) risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid van een waardedaling van onze vorderingspositie op debiteuren voorkomen.

Intern liquiditeitsrisico

De doelstelling van het intern liquiditeitsbeheer is het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsplanning en Meerjareninvesteringsplanning waardoor als gevolg daarvan de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. Ermelo beperkt haar interne liquiditeitsrisico door haar financieringsactiviteiten te baseren op een actuele liquiditeitsplanning in meerjarenperspectief.

Renterisico

Renterisico over de vlottende schuld

Kasgeldlimiet

De rentepercentages voor kortlopende financiering (looptijd < 1 jaar) kunnen sterk fluctueren, waardoor ook de rentelasten sterk meebewegen. Daarom heeft het Rijk met betrekking tot het financieren met kortlopende middelen wettelijke voorschriften vastgesteld. De maximale gemiddelde omvang waarvoor gemeenten kortlopende leningen en schulden in rekening courant mogen aangaan, wordt bepaald door de kasgeldlimiet.

Deze limiet wordt volgens de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) berekend op basis van een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal per 1 januari.

Als onderdeel van de treasuryfunctie wordt de afweging kort- of langlopend financieren gemaakt op basis van de actuele liquiditeitsplanning. Als de kasgeldlimiet structureel overschreden dreigt te worden, is de gemeente verplicht om de vlottende financiering (korter dan 1 jaar) om te zetten in vaste financiering. In het kader van de Wet Fido heeft de provincie een toezichthoudende rol.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)				
	Begroting			
	2026	2027	2028	2029
Omvang begroting per 1 januari 2026	108.259	107.174	109.172	111.946

(1) Toegestane kasgeldlimiet				
In procenten	8,5	8,5	8,5	8,5
in €	9.200	9.110	9.280	9.520

Gemeente Ermelo zal op basis van de liquiditeitsplanning de komende jaren waarschijnlijk gebruik maken van een tweetal kasgeldleningen ter overbrugging. De totale financieringsbehoefte wordt ingevuld met een langlopende geldlening.

Renterisico over de vaste schuld

Renterisiconorm

In de Wet Fido is ook voor langlopende financieringen (looptijd langer dan 1 jaar) een norm gesteld om in meerjarenperspectief een stabiele rentelast in de begroting te bewerkstelligen. Hierbij geldt een limiet van maximaal 20% per jaar over het begrotingstotaal. Met de berekening van de renterisiconorm wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel risico de gemeente in elk jaar loopt ten aanzien van de rentelast van dat jaar. Simpel gezegd worden de aflossingen en de renteherzieningen gerelateerd aan het begrotingstotaal (na wijzigingen). Hierdoor is het renterisico direct gerelateerd aan het budgettaire risico. Hoe meer de aflossing van de schuld in tijd gespreid wordt, hoe minder gevoelig de begroting is voor renteschokken bij herfinanciering. Evenals bij de kasgeldlimiet heeft de provincie in het kader van de Wet Fido ook hier een toezichthoudende rol. De toetsing vindt plaats via de paragraaf Financiering in de begroting (vooraf) en de jaarstukken (achteraf). Deze norm bepaalt bij de treasuryfunctie naast onder andere rentepercentages mede de looptijd van nieuw af te sluiten leningen. In tegenstelling tot de liquiditeitsplanning wordt bij de berekening van de renterisiconorm geen rekening gehouden met de aflossing van nog af te sluiten leningen.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)				
	Begroting			
	2026	2027	2028	2029
Grondslag voor de norm: totaal van de begrote lasten op jaarbasis	108.259	107.174	109.172	111.946
Drempelbedrag volgens wet Fido 20% van de begrote lasten op jaarbasis	21.650	21.430	21.830	22.390
Renteherzieningen	-	-	-	-
Aflossingen	4.500	4.500	4.500	4.500
Risicobedrag (renteherzieningen + aflossingen)	4.500	4.500	4.500	4.500
Ruimte (+) of overschrijding (-) ten opzichte van het drempelbedrag risiconorm	17.150	16.930	17.330	17.890
Wordt voldaan aan de norm?	ja	ja	ja	ja

Gemeente Ermelo blijft ruimschoots binnen de renterisiconorm. Dit komt doordat de leningen een lange looptijd hebben, waardoor de jaarlijkse aflossingen relatief laag zijn. Het risico van renteschommelingen door herfinanciering en aflossing van leningen in de begroting is beperkt.

Opgenomen langlopende geldleningen

De portefeuille van langlopende geldleningen bevat drie leningen. De omvang van de leningen bedraagt begin 2026 € 55 miljoen.

Leningportefeuille (bedragen x € 1.000)				
Geldverstrekker	Bedrag 01-01-2026	Bedrag 31-12-2026	Rentepercentage	Einddatum

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	6.000	4.500	0,278%	06-04-2029
NWB Bank	15.000	14.000	0,015%	02-11-2040
NWB Bank	34.000	32.000	2,591%	01-07-2042
Totaal	55.000	50.500		

Rente

Renteschema

In de Notitie rente 2017 heeft de Commissie BBV de aanbeveling gedaan het renteschema op te nemen om het inzicht te vergroten in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Dit renteschema is in onderstaand schema weergegeven.

Schema rentetoerekening (bedragen x € 1)	
	Begroting 2026
Externe rentelasten over de korte en lange termijn	881.000
Externe rentebaten	-136.000
Totaal door te berekenen externe rente	745.000
De rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	-
Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
Saldo door te rekenen externe rente	745.000
Rente over eigen vermogen	-
Rente over voorzieningen	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	745.000
De werkelijke aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-660.000
Resultaat op taakveld treasury	85.000

Rentetoerekening grondexploitatie

Gemeente Ermelo heeft voor de grondexploitatie twee complexen in exploitatie. Het betreffen Het Trefpunt en Veldzicht Noord 4e fase.

Rente-omslagpercentage

De Notitie rente 2023 van de Commissie BBV schrijft voor hoe gemeenten de doorberekening van de rente dienen te verantwoorden. Het te hanteren renteomslag-percentage dient door alle gemeenten op een éénduidige wijze berekend te worden, zodat onderlinge vergelijkbaarheid toeneemt en beter aansluit bij de werkelijke rentekosten.

Ermelo heeft over 2025 per saldo een rentelast van € 745.000. Over genoemd bedrag wordt het rente-omslagpercentage berekend. Voor 2025 komt het rente-omslagpercentage uit op 0,5%.

Renteresultaat

Het renteresultaat na doorbelasting van rente aan de producten bedraagt € 85.000.

Samenvatting

Effectindicatoren financiering

Effectindicatoren				
	Begroting			
	2026	2027	2028	2029
Renterisiconorm:				
Wettelijke norm	20%	20%	20%	20%
Percentage Ermelo	4,2%	4,2%	4,2%	4,1%
Kasgeldlimiet:				
Wettelijke norm	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Percentage Ermelo	0%	0%	0%	0%
Drempelbedrag schatkistbankieren:				
Wettelijke norm	2%	2%	2%	2%
Percentage Ermelo	N.B.	N.B.	N.B.	N.B.
Financieringspositie:				
Financieringstekort (x € 1.000)	-20.608	-18.025	-19.727	-28.616

Op basis van de in deze paragraaf opgenomen liquiditeitsplanning heeft de gemeente Ermelo op de korte termijn nog een financieringsoverschot. Gemeente Ermelo heeft echter een omvangrijk investeringsschema en zal daarom de komende jaren een langlopende lening en een tweetal kortlopende leningen aantrekken om de financieringsbehoefte af te dekken. In deze meerjarenbegroting is op basis van de liquiditeitsplanning en de renteontwikkelingen uit deze paragraaf de rentelast in de begroting bijgesteld.

Gemeente Ermelo blijft ruim onder de gestelde rentenormen. Afgezien van het renterisico is het risicoprofiel van gemeente Ermelo op het gebied van financiering laag.

